

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishču mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'— četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—. — Naročnina se pošilja upravnishču.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnishču:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana na zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Ustoličenje ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja.

Včeraj je imela naša slovenska prestolnica slavnosten dan, kakoršnega že dolgo ni bilo. Ljubljana sicer ni bila praznično oblečena, okrašena niso bile s trobojnicami meščanske hiše, niti na mestni hiši in tudi na gradu ni plapolala slovenska zastava. Na izrecno željo in zahtevo novega župana dr. Ivana Tavčarja je izostala vsaka zunanja proslava njegovega ustoličenja. Tem pristranejši in tem pomembnejša pa je zaradi tega bila slovesnost v mestni hiši.

Že pred enajsto uro

se je začelo zbirati na glavnem trgu, pred mestnim magistratom občinstvo, ki je vradoščeno in nestrpnost čakalo trenutka, s katerim bo končno definitivno zasedel županski stolec ljubljence našega mesta župan dr. Ivan Tavčar. Galerija v mestni dvorani je bila vendar daleko premajhna, da bi sprejela vse tisto rodoljubno občinstvo, ki je hotelo prisostvovati zgodovinskemu trenutku. Vse vstopnice so bile že zdavnaj oddane, pred mestno hišo so ostajali ljubljanski meščanje vseh slojev in vrst.

Gori v dvorani pa je vse še bolj napeto pričakovalo enajste ure. Prihajali so občinski svetniki vseh strank ter zasedli svoje prostore. Edino zastopnika socialne demokracije Etbina Kristana nismo opazili. V svečanostni obleki je presenetil slavje tudi Ivan Štefe, ki je bil dosedaj še v kazenski preiskavi na c. kr. deželnem sodišču. Prišel je Štefe najprej med častnike in šele počasi se je pomešal med klerikalne občinske odbornike in zmužal na nek sedež. Njegovega kompanjona izza volitev v trgovsko in obrtno zbornico Ivana Kregarja ni bilo od nikoder. Razen občinskih svetnikov so se zbrali v dvorani tudi mestni uradniki, ki so ovenčali klopi občinskih svetnikov. Na galeriji je bil zaseden in zastavljen do zadnjega kotička ves prostor. V prvi vrsti so se sedele narodne dame, med njimi največ naših vrlih in neumornih agitatoric, ki so ponosno in samozvesto pričale kroni dolgotrajnega, področnega dela. Kar zašumelo je po dvorani in vse oči so bile hipoma uprte na prihajajočega novega župana

dr. Ivana Tavčarja.

Njegova impozantna postava je bila danes v črnem fraku še impozantnejša. Mogočna brada dajala mu je danes posebno določen izraz kremenitosti in odločnosti. Polni lasje bili so mu nenavadno podjetno v loke zaokroženi kakor da bi hoteli opozarjati na pogum, ki ga ima v težavnem položaju novi dostojanstvenik. Kmalu po enajstih pride v dvorano

deželni predsednik Schwarz.

v spremstvu grofa Künigla. Splošno se je opazilo, da še ni imel bleščeče uniforme tajnega svetnika. Ekscelencja Schwarz se je postavil na levo stran dvorane pred cesarjev kip, novi župan dr. Ivan Tavčar pa pred mizico na kateri je stal križ in sveče za prisego.

Deželni predsednik prečita odlok, s katerim se naznanja, da je cesar potrdil dr. Ivana Tavčarja ljubljanskim županom. Na to pozdravi najprej slovensko novega župana in v svojem govoru spominja nekaj najvažnejših del, ki čakajo novi občinski svet kakor ureditev kanalizacije, tržnih razmer ter priporočila posebno pozornost finančnemu vprašanju. Nem-

ško nadaljuje in priporoča, da naj se novi občinski svet bavi tudi s ptujskim prometom, ker je Ljubljana po svoji legi vpoklicana, da mora posvečati temu vprašanju vso pozornost. Končujoč slovenski želi novemu občinskemu svetu najboljši uspeh. Nato prečita Künigl zaprisežno formulo, nakar položi dr. Tavčar v roke deželnega predsednika svojo prisego.

Po končani ceremoniji povzame novi župan dr. Ivan Tavčar besedo, češ: »Da se ne bodo poročale besede, katerih nisem govoril, dovolite ekscelencja, da prečitam svoj govor«.

Na to sledi

NASTOPNI GOVOR DR. TAVČARJA.

V tem trenutku, ko sem prisegel, da hočem biti zvest in pokoren cesarju, občutim pred vsem vdano hvaležnost, do presvitelega vladarja, ki me je blagovolil potrditi v uradu, h kateremu so me poklicali somišljeniki v mestnem svetu. Slovenstvo ne sme nikdar pozabiti, da živi z močjo, ki mu prihaja iz žezla habsburške dinastije, Ljubljana pa še posebej ne sme pozabiti tiste ljubezni, katero ji je sedanjí častljivi vladar izkazoval v časih, ko so jo bile razdele podzemeljske moči. **Bela slovenska Ljubljana hoče ostati vsikdar tudi avstrijska Ljubljana**, in bila bi vsaka beseda odveč, če bi je hotel v tem pogledu še spregovoriti.

Vas ekscelencja, pa prosim, da sprejmete v vednost našega mesta, v katerega imenu smem danes govoriti, kakor tudi mojo prepokorno izjavo vdanosti, do veličastnega vladarja in presvite njegove hiše, in da o ti izjavi primerim potem poročate na najvišje mesto!

Prej nego spregovorim o svojih načrtih, bodi mi dopuščeno, da se spominjam svojega prednika, ljubljanskega

župana Ivana Hribarja.

O njem izrekam pravično sodbo, da je bil kot župan mož na svojem mestu. Ko se položijo viharji sedanosti, in ko se bo pisala objektivna zgodovina našega mesta, priznala mu bode velike zasluge za blagor te prestolice in nje napredek.

Gotovo pa bodo nad mojim prednikom spolnovali besede: Si homines tacuerint, lapides clamabunt!

Istotako rad priznam, da je g. vladni svetnik, vitez Laschan spretno in objektivno vodil posle vladnega komisarja. V imenu mestne komune mu bodi izrečena topla zahvala!

Kar se tiče moje osebe,

sem osivel, prisegajoč na napredna načela svoje stranke. Nikdar bi se ne hotel tako spreminiti, da bi v starosti proklinjal, kar sem blagoslavljaval v mladosti. Ali kot župan moral si bom pač v spomin zapisati, da sem predvsem uradnik ljubljanskega mesta, in dalje tudi uradnik, ki mu je opravljati vladne posle. Iz vrst prijateljev se oglašajo skrbni, da mi bo županstvo nekako Prokustovo ležišče in da mi bo težko izhajati. Iz vrst političnih nasprotnikov pa se zopet čujejo grožnje, da bo vrhovna avtonomna oblast v deželi, kakor težko kladivo neprestano visela nad mano ter me pri prvi in najmanjši priliki pokopala pod svojo težo!

V tem oziru pa me ne tarejo niti skrbni, niti me plašijo grožnje. Danes sem prisegel zvestobo cesarju, ali to prisego si tolačim tako, da hočem zvest ostati tudi postavam, od vladarja potrjenim. Zatrjujem slovesno, da mi bodo kot županu zvezde vodnice v veljavi stoječe postavbe. In trdno upam, da bodem vsak svoj korak lahko opravičil z vsklikom: česa se mi more ko je vendar postava na moji strani!

Žitev vrste, s finim čutom matere in s sramežljivostjo drugega spola. Bil je še nedolžen, toda v šoli je videl in slišal marsikaj, kar se mu je gabilo in kar ga je razburilo. Mati mu je razložila vse, svarila ga je pred najnevarnejšim sovražnikom mladosti in ga zavezala s sveto obljubo, da se ne bo nikdar pustil zapeljati, da bi obiskal malopridne ženske, tudi ne iz radovednosti, ker se v takem slučaju ne more nihče zanešati na se. Priporočala mu je zmeren način življenja in vneto molitev k Bogu, kadar bi se mu bližala izkušnja.

Oče je bil ljubljavko zatopljen v egoističen užitek, ki mu ga je nudila znanost, ki je bila za soprogo zapečatena knjiga. Ravno sedaj je odkril, med tem ko je ležala mati na smrtni postelji, stvar, ki naj bi naredila njegovo ime v znanstvenem svetu nesmrtno. Na smetišču izven Nortilla je našel namreč neko novo rastlino, ki je imela zavite kocince na sicer le redko poraščenem cvetišču in ravno sedaj se je pogajal z akademijo znanosti v Berlinu za sprejem te nove vrste v floro Germanico, in sedaj je pričakoval vsak dan, če bo hotela akademija narediti njegovo ime nesmrtno, s tem da imenuje rastlino: *Chenopodium molle* B. Wennerstroemianum. Na smrtni postelji svoje žene je bil razmišljen, skoro odsoten že nekoliko neprijazen, kajti ravno danes je prejel pritrjujoč odgovor akademije in bolelo ga je, da se ni mogel veseliti te velike novice niti on niti njegova žena. »Aži ona je mislila sedaj samo na nebesa in na svoje otroke. In njemu samemu se je zdelo presmešno, jej govoriti o cvetišču s zakrivljenimi kocincami; toda, se je zagovarjal, saj ne gre za zakrivljene kocince, temveč za znanstveno odkritje in, kar je več, za njegovo prihodnost, za prihodnost njegovih otrok, ker pač doniša čast očeta otrokom kruha.

Ne morem pa zatajiti, da me bolj kot vse drugo tarejo

gospodarske skrbi,

ki danes vise nad občinsko upravo našega mesta. Tudi tukaj ponavljam, da ostanem, kakor sem bil. Moje načelo je bilo in bode: Naša komuna mora gospodarsko napredovati in to že zagotavlja, ker je slovenska Ljubljana kulturno središče slovenskega naroda. Ta napredek pa bodi pameten in ogiblje naj se vsake nanaravne in nezdružive hitrice. Ogibati se je vsakega gospodarskega prenavdušenja, ki tako rado provzroča, da se živi in gospodari čez tista sredstva, katera so sploh dosegljiva! Nikdar nisem bil prijatelj tega prenavdušenja a vsikdar sem bil prepričan, da naj se tisti, ki so odgovorni za gospodarstvo Ljubljane, gibljejo v mejah dosegljivih sredstev in da naj tudi pri tem ne pozabljajo, da je pametna štedljivost dostikrat največja gospodarska moč.

Velike so gospodarske naloge, katere čakajo mestni svet. V tem pogledu pa se ne bodo sodile naše besede, pač pa se bodo sodila naša dejanja. Vzlic temu hočem naštetí nekaj omejenih nalog, katerih rešitev bo moral slavni mestni svet prej, ali slej prevzeti na svoje rame.

Na prvo mesto stavljam unificiranje mestnih dolgov, ker se mi ne vidi pravilno, da so se jemali skoraj izključno pri mestni hranilnici. To neizogibno konvertiranje pa se bo dalo uspešno doseči s pomočjo visokega deželnega zbora. Pričakujem, da ne naletimo na trda srca nasproti deželnemu glavnemu mestu, ki je obenem glavni resorzar deželnih dohodkov.

Na drugem mestu je važno vprašanje kanalizacije, tlakovanje ulic in drugih naprav, ki služijo v povzdigo javnemu zdravstvu. Najsilnejša je zgradba kanalov nabiralnikov, ki mora prej gotova biti, nego se prične osuševalna dela v strugi Ljubljanice.

Pobrigal se bom, da se ta nujna zadeva spravi v tok in brzo dožene. Tu sem spada mestna tržnica, tu sem spadajo kontumačni hlevi v klavnici. In končno ne morem prezreti jako drage zadeve, ki je tudi nekoliko v zvezi z javnim zdravstvom. V mislih imam zgradbo nove mestne hiše. To pač vsi občutimo, da ti koti, v katere so po večini stlačeni mestni uradniki, ne odgovarjajo niti uradstvu niti občinstvu. Ali za vse te projekte velja več ali manj načelo, da se ima mestno gospodarstvo ozirati na meje dosegljivih sredstev, da torej ni mogoče vsega naenkrat ustvariti, in da bi končno tudi ne bilo koristno, če bi sedanost s pretiranimi investicijskimi krediti izmzogala bodoče generacije, katere bodo itak imele mnogo novih bremen.

Ljubljana svojih velikih

simpatij do šolstva

nikdar ni prikrivala. V najboljši dokaz mi služi velikansko poslopje državne obrtne šole, katero je mestna občina ravnokar z ogromnimi žrtvami dogradila. Pričakujem, da nam državna uprava — in tu ekscelencja prosim — Vaše blagotne podpore — ne bo pomnoževala teh žrtev. Istotako pa izražam, da še nisem dal slovesa vsem upom, da nam bode tudi dežela prisodila primeren znesek za ravnokar omenjeno zgradbo, ker je državna obrtna šola velike koristi za celo deželo, ter bi bila največja krivica, če bi hotela dežela v tem pogledu obremeniti zgolj le našo mestno občino! Občina bi ta deželni prispevek tem bolj potrebovala, ker ji bode v najkrajši dobi zgraditi nova ljudska-

šolska poslopja, posebno ono za Kolodvorski in Kolizejski kraj.

Le mimogrede naj tukaj omenjam, da se zadeva slovenskega gledališča ne bo mogla rešiti, če je ne bo vzela v svoje roke mestna občina sama.

Dalje pa čaka mestni svet obilo

socialnega dela.

V Ljubljani je več siromaštva nego blagostanja. Zatorej bodi naloga pametnemu, mestnemu gospodarstvu, da ne naklada prehudih bremen tistim, ki so že itak slabotni in šibki.

Ne bomo se mogli izogniti pravičnemu diferenciranju pri občinskih dokladah. Pečati se nam bode s stanovanjskim vprašanjem, in prej kot prej bomo morali reasumirati in oziroma revidirati mestnega sveta sklep o zgradbi delavskih hiš. Jasno je, da ta sklep ne more na papirju ostati. Istotako bo moral občinski svet prav toplo podpirati vsako akcijo, ki bi se upeljala ob roki državnega zakona za stanovanjsko oskrbo.

Med zadevo, s katerimi se bo imelo občinsko zastopstvo prav resno in prav energično pečati, uvrščam prezidavo južnega kolodvora, katera se dosedaj še ni dosegla, vzlic temu, da je mestna občina za to prezidavo štela za njene razmere zelo občutno premijo v znesku 100 tisoč kron.

V svrhu spada tudi zgradba delavnic pri državni železnici, ki je bila že tolikokrat obljubljena, ki pa do danes ni gotova.

Dovolite mi še nekaj pripomb.

Prepotrebna postaja revizija našega stavebnega reda. Ta zakon ni dodelil Ljubljani nikake posebne sreče. Prav nič ni olajševal, nasprotno obteževal je zgradbo novih hiš v Ljubljani. V gnutnem oziru take zgradbe brez prave potrebe občutno podražujejo.

Istotako se bo moralo na podlagi veljavnih sklepov mestnega sveta končno in definitivno urediti razmerje med mestno občino in ljubljansko pičarno.

Tudi ne bode odveč, če študira mestni svet, kako naj bi se podaljšala tramvajska zveza v predkraj, ki bodo itak v zelo zgodnjem času priključili se k naši mestni komuni.

Dalje bo umestno, če se bo v pretres vzela tudi preosnova mest. elektrarne, ker ni izključeno, da bo osušenje barja ustanovilo vodne gonilne sile, ki bi se dale izkoristiti pri mestni elektrarni.

In tako cenjeni tovariši iz mestnega sveta, je še mnogo zadev, ki se tičejo blaginje naše mestne občine, katero so Vam itak znane, in katerih naštevavanje bi presegalo okvir današnje moje izjave.

Eno je gotovo! Novo izvoljeni občinski svet ljubljanski bo imel dela čez glavo. Pri največji pridnosti bode to delo še vedno zaostajalo. Vabim k temu delu vse častite svetovalce brez vsake izjeme.

Nikomur nečemo kratiti njegovega prepričanja, slabosti, katere imamo vsi vprek, si pri našajmo: v enem se pa lahko združimo, v ljubezni do tega krasnega mesta, v katerega zemlji dospemo nekdanj do tistega mira, katerega ne moremo niti politična strast, niti politična jeza. Ako bodemo hodili po stezah te ljubezni preprčan sem, da bodemo vsikdar pravo zadeli!

Vam, prevzvišeni gospod deželni predsednik obljubljam, da hočem vpoštevati in spoštovati vsako, državno potrebno avtoriteto, ker sem prepričan, da se ta avtoriteta lahko v sklad spravi z avtonomijo tega mesta, katero mi bo braniti proti vsaki nepostavni kršitvi. Zahvalju-

čno zapovedati, da naj šolarček še enkrat in sicer natančneje prebere svoje lekcije. Tedaj se je moglo zgoditi, da je pokazal sin učno knjigo, tedaj je postal profesor divji in je kričal, da naj gre z novimi šolskimi knjigami k vragu. Oče se je zatopil v svoje herbarije in sin je šel svojo pot.

Stanovali so v Nortillski ulici, levo od observatorija. Mala, enonadstropna kamnita hiša, obdana s prostranim vrtom, ki je bil v prejšnjih časih last vrtnarske družbe in ki ga je pozneje profesor podedoval. Ker je pa študiral deskriptivno botaniko, se za veliko bolj zanimivo rastlinsko fiziologijo in morfološko sploh briga ni, ki sta bile v njegovi mladosti še v povojih mu je bila živa narava tuja. Zat je pustil, da je vrt s svojimi raznobarnimi lepotami divje raste in praprad, pozneje ga je pa oddal nekemu vrtnarju v podnajem, pod pogojem da imajo tudi še v nadalje on in njegovi otroci gotove prostosti. Sin je užival vrt kot park, se razveseljeval na naravi, kakršna je bila in se ni briga za njeno znanstveno spoznavanje.

Njegov značaj je bil kot slabo narejeno kompenzacijsko nihalo; preveč mehke materine, premalo trdo očetove kovine, od tod raztrganost in menjačjo razpoloženja. Zdal skrajno čuten, zdaj trd, skeptičen. Smrt matere ga je zelo potrla. Tako zelo je žaloval za njo, da je postala v njegovem spominu predstavljajca vsega dobrega, lepega in velikega. Naslednje poletje je preživel med premišljevanjem in čitanjem romanov. Toda žalost in ne najmanj tudi brezdelica ste oslabili njegovo živčevje in razburile njegovo fantazijo; solze so bile kot gorki aprilski dež, ki zbudi sadna drevesa iz zimskega spanja, tako, da kot nori poganjajo cvetove, da pozneje zmraznejo vsled mraza v maju, še predno je dovršena oploditev.

LISTEK.

AVGUST STRINDBERG:

Plačilo kreposti.

Ko mu je umrla mati, je bil star trinajst let. Bilo mu je, kakor da bi izgubil prijatelja, kajti tekot zadnjega leta, ko je ležala mati v postelji, se je z njo nekako osebno seznanil, kar se le redko zgodi med otroci in stariši. Bil je prezel in imel zelo oster razum; bral je veliko več, ko samo šolske knjige, ker je imel njegov oče, ki je bil profesor botanike na znanstveni akademiji, zelo bogato knjižnico. Toda njegova mati ni imela nobene dobre vzgoje; po omočitvi je postala skrbnica svojega moža in vzgojiteljica številnih otrok. Ko je postala v starosti devetindesetlet let vsled večnih porodov bolna, od mnogih prečulih noči do smrti zmučena (tekotom 16 let ni prespala nobene noči) in se ji ni bilo več treba brigati za gosposinjstvo tedaj je začela s svojim drugim sinom intimnejše občeavati; najstarejši je bil kadet in samo v nedeljah doma. Ko ni bila več hišna mati in bila samo bolnica, je zginito staromodno razmerje avtoritete, ki se vedno vriva med stariše in otroke. Trinajstletni sin je skoro vedno sedel pri njeni postelji, če je bil prost šole in ji bral knjige. Vedno je imela veliko vprašani, ki jih je potem on pojasnil; na ta način so zginito med njima one razlike stopnje, ki jih stavi starost in poklic, in če je imel kdo nad drugim premoč, tedaj jo je imel sin. Toda mati mu je mogla mnogo povedati iz svojega prežitega življenja, in tako sta si bila menjava učitelja in učenca. Končno sta mogla govoriti med sabo o vsem. In sin, ki je stal takrat na pragu možnosti, je prejel marsikak pouk o misteriju, ki ga imenujemo pomno-

jem se vaši ekselenci za današnji trud ter prosim tudi za bodoče Vaše blage naklonjenosti in podpore pri vseh mestnih zadevah!

S tem zaključujem.

Konec slavlja.

Burno pritrjevanje med občinskimi svetniki ter izredno navdušeno odobravanje, ki se je razlegalo z galerije je sledilo govoru novega župana. Po izvršeni čestitki, se je odstranil deželni predsednik Schwarz, nakar so še občinski svetniki prisrčno čestitali novemu predstojniku občinskega sveta in mestnega magistrata.

Nato se je novemu županu poklonilo še mestno uradništvo. Magistratni svetnik Sešek je izjavil, da ga uradništvo ne bo podpiralo z vztrajnim delom, ker ga v to sili službena pri-sega, marveč **prostovoljno**, ker ima popolno za-upanje vanj. Župan Tavčar mu je odgovoril, da ne sme videti v njem uradništvo mestnega magistrata svojega gospodarja nego prijatelja, katerega pa treba z vso vnemo in energijo pod-pirati v težavnem delu.

Nato se je novi župan zahvalil še galeriji s prijaznim nasmehom in pozdravom, nakar se je slavje ob bučnem ploskanju in živijo-klica-njem zaključilo!

SPLOŠNI PREGLED.

Stranka čeških agrarcev. Z ozirom na zadnje zborovanje stranke čeških agrarcev, se peča češko časopisje obširno z nezdramimi razmerami v stranki tako, da ni izključeno, da se stranka nazadnje še razide. Razum afera bivšega ministra Praška vlada med člani stranke tudi velika nezadovoljnost proti po-stopanju in političnemu delu državnozborskega kluba čeških agrarcev. Ta klub je sicer naj-večji češki klub, a njegova politika ni v no-benem oziru samostojna, vedno se naslanja je na mladočeško politiko. Na zadnji skupščini pa je bil sprejet predlog, da naj oni poslanci ki niso zadovoljni s strankinim vodstvom ozi-roma, ki se ne strinjajo s politikom kluba, od-lože svoje mandate. Ta sklep je položaj tako poslabšal, da je težko računati z bodočnostjo ve stranke. Za razmere v stranki pa je po-sebno značilno, da je vodstvo stranke pred otvoritvijo kongresa samo razpravljalo o raz-nih točkah s posebnimi zaupniki. Prišle so pa take stvari na razgovor, da je veliko zaupni-kov odšlo domov, ne da bi se udeležili kon-gresa.

Pred ožjimi volitvami v Nemčiji. Napredna ljudska stranka je izdala proklamacijo, v ka-teri poziva svoje volilce, da naj složno in odločno nastopijo proti modročrnuemu bloku. V vladnih krogih se računa še sedaj resno z dejstvom, da je modročrni blok izgubil svojo večino, pa skušajo se potolažiti že na ta način, da se razmere v parlamentu ne spremenijo do-sti, ker bo vlada delala z vsemi meščanskimi strankami, ne pa s posameznimi. Vlada je pre-pričana, da dobi delazmožen parlament, ki bo dovolil vse vojaške in mornariške zahteve. Sicer pa hoče delati vlada z menjajočo se ve-čino; odločno pa obsoja postopanje napred-njakov, ki bodo s svojim protimeščanskem stališčem pripomogli socialnodemokratski stran-ki do take moči, kakor jo bo imela v novem parlamentu, kjer bo ena najmočnejših strank.

Kitajska vstaja se približuje svojemu koncu; iz Pekinga se poroča o posvetovanjih mongolskih knezov z člani cesarske rodbine glede odpovedi dinastije. Na podlagi teh do-govorov se izdaja na prebivalstvo dva oglasa, v prvem se javlja, da odstopajoča dinastija poverja Juanšikaju sestavo republikanske vla-de. Konferenca delegatov v Nankingu bo iz-volila Juanšikaja predsednikom, Sunjatsen pa se odpove vladi, sam pa pride v Peking, kjer se bo pogajal z Juanšikajem radi sestave vlade. Republikanci so pripravljeni dovoliti cesarju, da nosi po svojem odstopu naslov kralj Mand-žujem, nikakor mu pa ne dovolijo naslova cesar-ja Kine. Ves dvor bo dobival letno 5 milijonov kron apanaže, posebna apanaža pa je določe-na za cesarico vdovo, ki je vdova Kwang-suja, prvega refermatorja kitajskih razmer.

DOPISI.

Dopis iz Ježice. Odkar so prišli v naši občini klerikalci pod vodstvom župnika na kr-milo, gre vse križem. Ni je morda hiše, kjer ne bi bil sjaž župnik prepri in sovražstvo. Pa tudi v naša dobrodelna društva so prinesli pre-pir in strankarstvo. Občni zbor gasilnega društva se je vršil do sedaj še vedno v šoli, kajti žeteli je, da se tega društva oklenejo vsi prebivalci občine. Načelnik Ahlin pa ga je sklical v čukarski dom in takorekoč gasilno društvo proglasil za strankarsko organizacijo, pri kateri hočejo priti do veljave osebe, ki jih sicer nikdo ne mara. Kako bi volili Ahlina za načelnika, o katerem je vendar znano, da so se pod njegovim načelništvom pri veselici ga-silcev pri Alešu vršile velike nerednosti! O Ahlinu pa je tudi znano, da je on kot načelnik mlekarškega štrajka vozil mleko čez polje v mesto med tem ko so kmetje mleko doma pridržali. Takemu možu vendar ne moremo za-upati. To predobro ve sam Aleš, ki po tistem Ahlina nič ne mara, kajti znano je, da bi imel rad vsak zase eno stranko, vsak vleče torej le na svojo stran, za blagor občine se ne gre ne jednemu ne drugemu, najmanj pa Tavčeljnu ne. Ta mož bi tudi rad imel prvo besedo, ne ve se pač več spomniti, da je že bil pristaš vseh mogočih strank. On je opravljal žu-pnika in Aleša, sedaj se pa veže z njimi. Mi bi mu svetovali, da naj miruje in naj raje študi-ra vodarinjo. Posavci! razmišljajte te svoje razmere in prišli bode do prepričanja, da se teh mož ne voli v nobeno korporacijo več. Kle-rikalci hočejo občini podtakniti čukarski dom, da bi se zdrževal na stroške vseh občanov, mi pa pravimo, kar so si skušali, naj tudi sami po-jedo. **Pojdimo danes na občni zbor v ta čukar-ski dom**, povedali pa bomo gospodi, da ho-emo imeti odslej tozadevne prireditve kje

drugod in da hočemo imeti moža za načelnika, kateremu zaupamo.

V Črnučah se bližajo občinske volitve, ki naj se vrše 25. t. m. Naš župnik, ki je prišel neke iz Hrvaškega in naših razmer prav nič ne pozna, se trudi že dolgo in kaj pridno agitira za te volitve. Rad bi imel, da bi šlo vse po nje-govi volji, zato pa priporoča svojih pet ljudi za kandidate. Črnučani! vi dobro veste, da bi župnik rad imel nov farovž, postavil bi rad ču-karski dom, odkoder bi se vnel še večji prepri kakor ga že sploh imamo in to na stroške ob-čine, za denar, ki bi ga plačali vi iz svojih že-pav. Župnik naj raje gleda na svoje zdravje. Vedno toži, da je bolan, mi pa moramo izbruhe njegove živčne bolezni slišati raz prižnice, pa tudi dostikrat po gostilnah. S svojim sosedom v Ježicah sta se zadnjič v neki gostilni tako sprla, da jih je mogel krčmar miriti. Kristusov nauk nam veleva, ljubite se, ta božji namestnik pa se sam prepira in še seje nemir in sovra-štvo. Črnuče pa bodo postavile občini na čelo može, ki so skoz in skoz pošteni in napredni in se ne bodo dali vladati od drugih.

DNEVNI PREGLED.

Vsled preoblega gradiva je moralo v da-našnjem listu marsikaj izostati, kar naj nam gg. naročniki in čitatelji blagohotno oprostite.

Impertinenca »Slovenca«. Včerajšnji »Slovenec« bi rad velikauski in najlepši utis, ki ga je napravil nastopni govor novega župana dr. Ivana Tavčarja, izbrisal s tem, da ga re-klamira zase čes, da je dr. Tavčar govoril ta-ko kot je pisal v raznih letnikih »Slovenca«. To je taka impertinenca katoliških žurnalistov, da biti večja ne more. Dr. Tavčar stoji že skozi 30 let v politiki in cel čas je ostal **narodno na-prednim načelom zvest**. Njegov županski na-stopni govor ni in tudi ne more biti drugega kot **izraz njegovega najglobljega prepričanja ter njegov delovni program**, ki si ga je posta-vil na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj. Če bi hotel dr. Tavčar govoriti tako in delati tako, kot piše že več let »Slovenec«, bi moral biti tako **neznačajan, nedosleden in lumparski**, kot so tisti, ki pišejo vanj. »Besede, besede, be-se-de!« pravi »Slovenec«, da so b.č. dr. Tavčar-jev govor. Radi bi vedeli, kaj je bilo potem šele bevskanje »Slovenca«, ki naj bi ga dr. Tavčar posnemal. Impertinentni znajo biti Slovenčevci in drugzga nič!

Deželni predsednik Schwarz in vsi sloji prebivalstva. Pri včerajšnjem ustoličenju ljub-ljanskega župana je deželni predsednik kaj po-sebno povdarjal potrebo, da bi se občinski svet čutil edinega z vsemi sloji prebivalstva in primerno vpošteva vse kroge mesta. Nimamo ničesar proti tej želji, če bi deželni predsednik bil dosleden in tako načelo uveljavil v dežel-nem zboru, kjer klerikalci izvajajo političen in gospodarski bojkot in kjer deželni odborniki mečejo naprednjake skozi vrata. V deželnem zboru klerikalci brez najmanjšega ozi-ara na manjšino sprejmejo vsak še tako krivičen in absurden predlog. Gospod predsednik, poučite torej o Vašem stališču tudi S. L. S. Pripomniti ji, da je pri zadnjih državnozborskih volitvah bila oddana ena tretjina neklerikalnih glasov.

Deželni glavar dr. Sušteršič — kazinot. V petek zvečer je bil v gorenjih prostorih ka-zine ples, na katerem so se kazinoti veselili in zabavali do ranega jutra. Veselico je počastil tudi dr. Sušteršič. Čudno potem ni, da »Slove-nec« tako hvali Vsenemčijo. Klerikalci res na-predujejo!

Štefe na prostih nogah. V petek zvečer je menda dobil Štefe obvestilo, da je ministrstvo zaukazalo ustaviti zoper njega preiskavo. Za-tonj ni gospoda na vladi že pred par dnevi govorila, da bo Štefe pred sodnijo oproščen isto-časno z ustoličenjem župana Tavčarja. Prst božji, roka pravice!

Odhod bana Tomašiča. Vsi znaki kažejo, da odide zloglasni ban Tomašič v najkrajšem času, tako da ne bo otvoril niti sabora, ki se snide dne 7. februarja. Zanimivo pa je kar kon-statira zagrebški »Pokret«. V vsakem kraljev-skem reskriptu o sklicanju sabora se je naha-jal tudi stavek, da cesar kralj pooblašča bana, da prečita kraljevo pismo. Ali v zadnjem kraljevskem pismu pa manjka tega odstavka. Iz tega je razvidno, da je Tomašič že doigral, ker od kralja ni dobil niti polno moči, da ot-tvori sabor.

Iz ljudskošolske službe: C. kr. okr. šolski svet v Radovljici je mesto učiteljske Frančiške Pogačnik, ki je radi bolezni na dopustu, ime-noval učiteljico Gabrijelo Treo za suplentinjo na ljudski šoli v Ribnjem; suplentinjo na ljud-ski šoli v Jesenicah Ano Čop je imenoval za provizorično učiteljico istotam.

Mesto deželno sodn. nadsvetnika pri c. kr. okrožni sodnji v Rudolfovem je razpisano. Prošnje do 3. februarja t. l. na predsedstvo c. kr. okr. sodnije v Rudolfovem.

Prečitane slovenske časopise naj slavno občinstvo iz prijaznosti odda v trafikah: Če-šark, Selenburgova ulica, Dolenc, Prešernova ul., Kleinstein, Jurčičev trg in pri Velkavrh. Ti časopisi se tedensko enkrat pobero in se razpošiljajo v kraje, kjer trpe prebivalci po-manjkanje na primernem čitvu. Po hišah po-sameznih slovenskih rodoljubov v Ljubljani je dosti slovenskih časopisov. Prosim, da jih ne pustite ležati doma, temveč o priliki oddate v omenjenih trafikah.

Smrtna kosa. V Radovljici je včeraj 19. t. m. preminul gospod Rudolf Kunsteli, pos. in gostilničar v 47. letu svoje starosti. Pogreb ranjkega se bode vršil danes v nedeljo dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne. Pokojnik je bil po-štenjak kakor jih je malo, kremenit značaj, odločen pristaš Narodno napredne stranke, ter je sodeloval pri vseh narodnih društvi in kor-poracijah. Bil je občinski odbornik, odbornik posojilnice v Radovljici in že dalje časa staro-sta Radovljiškega Sokola. Bodi mu lahka do-mača zemljica, katero je tako iskreno ljubil!

V Rogozi pri Mariboru je umrl 18. jan. t. l. za pljučnico veleposesnik in krčmar Peter Frangež, v 66. letu, bivši župan, ud kr. šol.

sveta, odbornik konjerejskega društva itd. Po-greb je bil včeraj v Hočah. Pokojnik je tast odli-čnega župana Antona Verdника v Hočah. B. m. z. l.

Kava postane cenejša. Nedavno so bili objavljeni statistični izkazi o kavini rastlini, ki so jasno pokazali, kako da so znali trgovci s kavo izkoristiti ljudi. Ti trgovci so namreč ob času, ko je bila letina za kavino rastlino prav ugodna, vpošiljali v svet vesti, češ da je zima in mraz kavinemu cvetju škodovala, da je torej v pomanjkanju kavine rastline iskati vzrok k draginji kave. Ker je torej statistično dogna-no, da se dovolj kave pridelja z gotovostjo pričakovati, da postane kava cenejša in sicer menda pri kilogramu za 13 vin. Ta vest bo gotovo marsikatero gospodinjstvo prav razvese-lila, zlasti, če sama rada zavdaja kavo.

Uslužbenec južne železnice je dovolilo ravnateljstvo kakor slišimo druginjsko dokla-do, kakoršno so dobili tudi uslužbenci državnih železnic.

Društvo za preskrbovanje cenih stanovanj je dovolilo ravnateljstvo južnih železnic svojim uslužbencem. V to svrhu je za enkrat darovalo ravnateljstvo samo večjo svoto de-narja, sicer pa bodo člani tega društva vpla-čali akcije po 50 K. Taka hiša bo imela 4 sta-novanja; največje stanovanje bo obstojalo iz 3 sob, vrta in bo veljalo letno 320 K. Stanovanje bo imelo za žene uslužbencev to prednost, da lahko ostanejo do svoje smrti v njem. Odbor tega društva se bo sestel iz članov in takih udov, ki jih bo imenovalo ravnateljstvo samo v odbor.

Dražbe. Pri c. kr. okr. sodišču v Radov-ljici se vrši dne 26. febr. t. l. ob 10 uri dopol. dražba zemljišča vl. št. 147 kot obč. Rečica, obstoječega iz hiš št. 36 in 56 na Rečici s pri-tiklino vred, ki sestoji iz stroja za struženje, reskanje in ravnanje, stroja s travkovo žago za vrtnanje in žage za obrezovanje lesa. Vrednost znaša 18.500 K, najmanjši ponudek 10.275 K.

Dražbena prodaja v konkurnem skladu Franceta Juršiča v Kandiji pri Novem mestu hranjenega usnja itd. se določi na dan 26. in 27. jan. t. l. ob 9. uri popoldne.

LJUBLJANA.

Čudne razmere v frančiškanski cerkvi na Viču. Cerkev na Viču je očitno prevzela re-klamo za gledališke prireditve ondotnega kat. izobr. društva. Kolikorkrat pride k pridigi ali krščanskemu nauku, vsako pot slišiš iz priž-nice nekaj reklamnih besed za te strankarske prireditve. Ne dosti, celo na vratih pri vходу v cerkev vidiš reklamne notice za to katoliško gledišče. Kolikorkrat po vendar treba povdar-jati, da take reči ne spadajo v cerkev. Kdo bi se še čudil, da vera peša, če se pa dušni pa-stirji brigajo za vse drugo, samo pravo cerkveno delo jim je deveta briga.

Tuji v Ljubljani. 19. prosinca. I. Witte, mis. nadzornik — Berolin. F. Miklavčič, po-sestnik — Sv. Križ. Potočnik, gostlin. — Boh. Bistrica. Novak, sod. oficijal — Senožec. Lan-ger, posestnik — Radeče. Kogoj, posestnik — Logatec. Bartol, Fajdiga, posestnika — Sodra-žica. Milavec, trgovec, dr. A. Dermota, od-vetnik — Gorica. Vitez I. Sušnik, ces. svetnik, vitez A. Sušnik, poročnik — Dunaj. Josip Kun-stel, posestnik — Vrhnika. Haider, dr. Kren, in-ženerja — Idrija.

Umrli v Ljubljani. Dne 17. prosinca. Ma-rija Majeršič, uradnikova vdova, 43 let, Ra-dečkega cesta 11. — Alojzija Gosar, branjevka, 73 let, Rožna ulica 9. — Dne 18. prosinca: Ma-rija Hrovat, livarjeva hči, 10 mesecev, Jenkova ulica 16. — V deželni bolnici: dne 15. prosinca: Antonija Dörer, upokojena delavka tobačne tovarne.

Vremensko poročilo. 19. jan. ob 9. uri zv. Stanje barometra v mm: 748.2. — Tempera-tura v C°: — 7.5. Sev. zh. veter. — Nebo: oblačno. — 20. jan. predpoldne: Stanje baro-metra v mm: 745.1. — Temperatura v C°: — 7.8. Slab juž. zh. veter. — Nebo: oblačno.

DRUŠTVA.

Občni zbor »Političnega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« se vrši danes — ne-delja — ob 10. dopoldne v restavraciji »pri Auru«, Wolfova ulica 12.

»Sokol« na Viču priredi v nedeljo, 21. t. m. v salonu pri »Traumu« na Glincah zabavni večer. Na dnevnem redu ste dve šaloigri, ka-terim sledi prosta zabava z godbo, petjem in plesom. Sodeluje tudi tamburaški odsek pev-skega društva »Zarja« iz Rožne doline. Zače-tek ob pol 8. uri zvečer, vstopnina 40 vin.

Društvo jugoslovanskih uradnikov de-narnih zavodov v Trstu opozarja tem potom ljubljanske tovariše, da se udeleže jutrajšnjega zborovanja v dvorani Hotela Ilirija tudi dr. Ivo Politeo, tajnik Društva bankovnih činovnika v Zagrebu in urednik društvenega glasila »Vi-jestnik«. G. dr. Ivo Politeo je vzbujal s svojimi globoko zamišljenimi in temeljitimi razprava-mi na I. internacionalnem kongresu v Milanu splošno pozornost navzočih, iz cele Evrope zbranih delegatov in je pričakovati, da bodo prihiteli tudi tovariši iz Kranjske v velikem številu poslušati tega najboljšega poznavalca stanovskih vprašanj jugoslovanskega uradni-štva denarnih zavodov.

Slov. trg. društvo »Merkur« opozarja vse trgovske sotrudnike, člane in nečlane, na se-stanek, ki bo v sredo 24. t. m. ob pol 9. uri zve-čer v društvenih prostorih (Nar. dom). Na se-stanku se bode razpravljalo o volitvah v obrt-no sodišče. Ta razgovor je jako važen in se nadejamo prav mnogobrojne udeležbe.

»Lovski ples« v Postojni. Postojnski lovci prirede 10. februarja t. l. v hotelu pri ogrski kroni, kakor že lansko leto, ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Obлека za gospode: lovška ali promenadna. Čisti dobicek plesa je določen za dobrodelne namene in sicer za sklad onemog-ljivim lovskim čuvajem. Lovski ples je bil lansko leto v Postojni najbolj obiskana, najzabav-nejša in najbolj animirana predpustna zabava; radi tega se nadejamo, da bode ta ples letos ravno tako dobro, če ne še bolje vspel.

Markiz de Sade.

Predvčerajšnjem je bil pred olomuškim porotnim sodiščem obsojen na smrt tovarniški delavec Habel. Umril in razmesaril je nekega dečka in zagrešil že več protinravstvenih zlo-činov. Habel je bil pred dvajsetimi leti obso-jen radi enakega zločina — oskrnil je in po-tem ubil dva dečka — na devetnajst let ječe. Komaj pa je zapustil svojo celico, zagrešil je zopet enak zločin, ki se znanstveni imenuje sadizem. Zdravniki so konstatirali, da je Habel odgovoren za svoja dejanja, zato ga je sodišče tudi obsodilo na smrt.

Sadistični zločini se imenujejo po glasovi-tem Francozu de Sade, ki je pisal slabe roma-ne, v katerih je opisoval razne nenravstvene zločine. Sadizem je danes patološka prikazen in socialna nevarnost, ki izvira iz tega zločin-stva, zahteva raziasnitve tega vprašanja zlasti od strani znanstvenikov. Življenje tega franco-skega plemiča pa je tako burno in zanimivo, da zanima vse znanstvene kroge.

Donatien Alphonse Françoise markiz de Sade se je rodil kot potomec ene najstarejših in naj-imenitnejših provansalskih plemiških rodbin dne 2. junija 1740. l. v Parizu. Izmed njegovih prednikov je omeniti znano Lavro, ki jo je ope-val v svojih neumirnih sonetih italijanski pesnik Petrarka, ki se je pozneje poročila z enim pra-dedom Donatiena. Oče Donatienov je bil di-plotat, mati pa častna dama princezinje Conde v katere hiši je bil tudi rojen mladi de Sade. Najprej ga je vzgajal njegov učeni stric v Opa-tiji Ebreuil; od tam je prišel v Collège Laus v Pariz, s štirinajstimi leti je stopil v armado in postal kmalu stotnik pri kavaleriji, ter se je udeležil tudi sedemletne vojne. Po vojni se je s svojimi 23 leti poročil s hčerko predsednika Montrenila, ki je bila sicer izvanredna kra-sotica, a svojega moža si ni znala pridobiti, tako da je začel ta ravno ono leto, ko se je po-ročil, živeti

najrazuzdanejše življenje.

Radi raznih nenravnih dejanj je bil še isto leto zaprt, a njegovim vplivnim sorodnikom se je kmalu posrečilo, da so ga spravili iz ječe. Toda to ni dosti pomagalo, še isto leto je upri-zoril take

nočne orgije.

da se je zgražal ves Pariz. 3. aprila l. 1768. je privabil v svoje stanovanje dve ženski, na uli-ci je pa s pomočjo svojega sluga ugrabil so-progo nekega sladščičarja. **Zapri je vse tri v svoj salon, kamor je pozval tudi svoje prijate-lje. Potegnil je iz žepa samokres, in ukazal vsem trem ženskam, da so se slekle, nato pa je vzel bič in vse tri do nezvesti izbičal.** S svoji-mi prijatelji pa je pil vsa noč, zjutraj pa se je eni ženski posrečilo, da je skočila skozi okno na ulico, tam je pripovedovala ljudem o noč-nem dogodku; ko je policija udrla v hišo, našla je markiza in njegove prijatelje do nezaved-nosti pijane. Markiza so takoj aretirali, začela se je preiskava, ki je pa bila na kraljev ukaz ustavljena. De Sade je moral plačati le ženi sladščičarja 100 lonidorov za bolečine.

Že v ti njegovi aferi se pojavljajo jasni znaki združenih strastij in grozovitosti, a sčas-om so se ti znaki vedno bolj spopolnjevali in dveli do nepopisnih razuzdanosti. V to dobo spada tudi njegovo

razmerje s sestro lastne soproge

s katero je pobegnil v Italijo. To svoje potova-nje po Italiji opisuje v svojem romanu »Justina in Julija«, kjer opisuje dve popolnoma različni sestri. Ko se je de Sade vrnil v Francijo, je po-vzročil v Marselju zopet

grozne škandale.

Povabil je v svoj dom najodličnejše dame vsega mesta ter jim priredil sijajno večerjo. Med jedila pa je pomešal razna razburljiva sredstva in to v taki množini, da so **tri odlične dame umrle.** Takrat je izdal sodišče, ker je de Sade s svojim slugo pobegnil, razsodbo, po katerih se oba radi protinravnostnih zločinov in radi zastrupljanja

obsodita na smrt.

De Sade in njegov sluga pa sta srečno pri-šla v inozemstvo in živela v Italiji in Švici. Po šestih letih pa sta bila oba pomiloščena in sta se vrnila v Francijo. Pa tudi v tujini se ni prav nič poboljšal. Komaj se je vrnil v Pariz, že so prišle oblasti na sled novim zločinom.

(Konec prih.)

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DEMISIJA HRVAŠKEGA BANA.

Dunaj, 20. januarja. Na priporočilo ogrske vlade je cesar sprejel demisijo hrvaškega bana Tomašiča. Novim hrvaškim banom je imeno-van bivši podban in sekijski šef Slavko Cu-vaj. Njegova kandidatura se je poljasnila šele v zadnjem trenutku in je iznedila vso hrvaško javnost.

Zagreb, 20. januarja. Vest o imenovanju Cuvaja hrvaškim banom je prišla čisto nenad-no, ker ni nikdo računal s tako rešitvijo krize. Tudi vsled tega imenovanja se ne spremenijo na Hrvaškem prav nič, ker je Cuvaj odrastel v Kluenovi šoli in bo vzdrževal stari režim. Ka-kor se čuje, se hoče Tomašič posvetiti popol-noma politiki ter prevzeti vodstvo svoje vlad-ne stranke. Za to pa, kakor se trdi tudi Chavrak ni bil imenovan banom, ker razmerje med To-mašičem in Chavrakom ni bilo posebno trdno.

OŽJE VOLITVE.

Berolin, 20. januarja. Danes se vrši na Nem-škem 77 ožjih volitev. V političnih krogih se

zatrjuje, da bodo socialni demokrati izpopolnili svoje število na sto in da se bodo naprednjaki vrnili v zbornico v stari moči. Pri današnjih volitvah bo baje izvoljenih 12 socialnih demokratov, 13 nacionalnih liberalcev in 9 članov napredne ljudske stranke. Centrum in konservativci dobe baje samo po en mandat. Kelmorajin zapade najbrž socialnim demokratom, v Avgsburgu bodo izrgali najbrže socialni demokrati klerikalnem mandat.

RUSINSKA OBSTRUKCIJA V GALIŠKEM DEŽELNEM ZBORU.

Lvov, 20. januarja. Rusini so sklenili nadaljevati v gališkem deželnem zboru hrupno obstrukcijo. Preskrbeli so si tudi že razna godala in piskala ter druge zanimivosti. Nekaj novega bodo gramofoni in avtomatične muzike. Rusini so pripravljali, da ne odnehajo od hrupne obstrukcije, dokler ne dosežejo priznanja vsaj 33% poslancev pri novem volilnem redu.

Z d namitom.

Pod tem naslovom piše ameriški delavec v Lidu sledeče:

V Ameriki so organizirani delavci po strokovnih zvezah. Ene najstarejših in najmočnejših zvez (unij) je strokovna organizacija železarskih stavbnih delavcev. Ene izmed zahtev zveze napram delodajalcem je določila, da se ne sme sprejeti v delo nikogar, kdor se ni prijavil preje v zvezo. Proti temu so se uprli delodajalci, pa tudi manjši delavstva. Iz teh preprirov je nastala nova zveza, ki je sklenila z delodajalci pogodbo, ne da bi bila stavila gorenjo zahtevo. To je povzročilo med bema zvezama sovraštvo, ki se je pojavljalo na nezasišane načine. Če je na primer najel kak pjdjetnik za stavbo mostov ali hiš z železnim ogradjem delavce iz nove zveze, se je stara zveza maščevala na ta način, da je razstreljevala takšne stavbe z dinamitom. To se je dogodilo v več kot 170(!) slučajih.

Najhuji se je pripetil lani v Los Angeles v Kaliforniji. Tamošnji dnevnik »Times« si je postavil tiskarno za 3 milijone dolarjev. Komaj je bila tiskarna popolnoma opremljena in delo v polnem tiru — je zletela cela tiskarna v zrak. Bilo je vse uničeno in 17 ljudi je izgubilo življenje pod razvalinami. Vsled tega je nastala seve po celi Ameriki ogromna senzacija. Lastnik tiskarne je vrjel stari zvezi železarsko stavbnih delavcev v obraz očitaje, da mu je ona to storila iz maščevanja.

Zveza je to očitaje ogorčeno zavrnila češ, da se je poslopije razletelo radi tega, ker se je vnel svetilni plin, ki se je nabral po kletih. Tiskarna »Times« pa ni le ostala pri svojem očitku, temveč je najela v zvezi z drugimi delodajalci tri detektivne družbe, ki niso medsebojno za to najetje, nič vedele, ter začela preiskovati vse dinamitne atentate, ki so se zadnje čase tako pogosto ponavljali. Dokazila je, da je bilo mogoča tožba proti bratoma Mc. Namary kot proti povzročiteljima vseh omenjenih atentatov. En Namary je predsednik, drugi pa tajnik starejše zveze. Oba so takoj aretirali v Indianapolis, sedežu zveze, kjer so tudi našli skrivno skladišče dinamita in peklnskih strojev. Vse to je bilo poslano na sodnijo v Los Angeles. Vsled tega je nastalo v delavskih zvezah velikansko razburjenje. Soglasno so predbacivale vladi, da se je zvezala z delodajalci, da bi mogli pogaziti zakon in uničiti zveze. Med tem so se pa nabirali dokazi o krivdi obeh obtožencev v takšni meri, da so jima sami njuni zagovorniki svetovali, naj rajši priznata krivdo, kot da bi izgubila življenje. V Ameriki velja namreč zakon, da ne pride pred porotnike, — ki b bili v tem slučaju gotovo izrekli smrtno obsodbo — kdor sam prizna, da je kriv.

In res sta se brata Mc Namary priznala kriva, in je sodišče enega obsodilo na dosmrtno, drugega na 15 letno ječo. S tem priznanjem sta seve spravila delavske zveze v veliko zadrego. Pričakujejo, da bo ves ta slučaj, ki je cele štiri zadnje mesece razburjal vso ameriško javnost, zdravilno vplival na ozdravljenje razmerja med delodajalci in delavci ter pripomogel do večjega spoštovanja zakonov na obeh straneh.

RAZNO.

Velik požar je nastal v nemškem mestu Bingen ob Renu. Vkljub večurnem, neumornem delu od strani gasilcev, se je ogenj razširil s tako silo in naglico, da je bil v kratkem času četrt del mesta upošteven. Veliko gasilcev je v borbi z ognjem zgubilo svoje življenje. Skoda je ogromna, zlasti, ker je zgorela tudi starodavna knjižnica z dragocenimi knjigami.

* 16letna zaljubljena. V neki dunajski tvrdki sta bila zaposlena dva trgovska praktikanta 16letni Penschofsky in ravnotoliko stari Gebhardt, obiskovala sta skupaj ljudsko, meščansko in trgovsko šolo. Bila sta si vedno dobra prijatelja, hodila sta vedno skupaj, prirejala izlete, pohajala zabave. A nesreča je hotela, da sta se oba mladeniča zaljubila v eno in isto dekle; dasi sta si poprej delila veselje in žalost, dekleta sedaj nista si mogla deliti in ni jima ostajalo drugega nego to, da sta svoji izvoljenki prepustila odločitev. In ona si je izbrala Penschofskega kot svojega ljubimca. To je Gebhardt grozno jezilo, in sklenil se je maščevati. Včeraj zvečer je prišel po Penschofskega in Gebhardta njh tovariši Hoppner, da bi odšli vsi trije k nekemu večernemu predavanju. Ko so šli skozi vežo, prvi je šel Hoppner, drugi Penschofsky, zadnji pa Gebhardt, je ta nenkrat zaklical: Hans! Penschofsky se je obrnil a v tem trenutku je počil strel, ki pa ni zadel Penschofskega, nego je oplazil samo Hoppnerja na glavi in mu izbil kapo. Predno se je Penschofsky strahu zavedal je počil še drugi strel, ki je šel med desno roko in prsi

Penschofskega, ta je prestrašeno vzkliknil, a že je padel tretji strel, Penschofsky je čutil bolečino na glavi, krogla ga je zadela na desno uho in oplazila sence, vendar čisto lahko; prestrašen je Penschofsky zbežal na ulico, Hoppner se je pa skrtil za vrata in videl, kako je Gebhardt prislomil samokres na sence, sprožil ter se zgredil. Ko je prišla rešilna družba je bil ljubosumni mladenič že mrtev. Penschofsky je pa le neznatno ranjen.

* Velika tatvina biserov, zlatnine itd. se je izvršila nedavno na kolodvoru Porta Susa v Italiji. Nek juvelir iz Milana je pozabil za nekaj časa na mizi pred blagajno omenjenega kolodvora svojo torbico, v kateri je imel dragocenosti v znesku za 400.000 frankov. Ta čas je porabil nekdo in mu zamenjal njegovo torbico z drugo enako. Še le v trenutku, ko je vstopil juvelir v vlak, je zapazil, da ima seboj napačno torbico. Tatu sicer niso vieli vsekakor pa je zasledoval tat juvelirja že dolgo časa. Razpisana je nagrada v znesku 20.000 lir za onega, ki se mu posreči vjeti tatu.

* Milijonar morilec. Iz Teksasa se poroča, da je te dni eden najbogatejših posestnikov cele dežele Snead umoril svojega sosedu, multi milijonarja Boyceja. Sin Boyceja je namreč odvedel ženo Sneada, ki se je pa zopet povrnila k svojemu možu. Ko sta se pa milijonarja v nekem hotelu srečala, je Sneada premagala moč, ki ga je silila, da se maščuje, in s štirimi strelji je umoril nesrečnega Boyceja.

* Papež Leo XIII. — šaljivec. Nekoč je hotel neki italijanski slikar naslikati na vsak način papeža Leoa XIII. Ta mu je sedel dolgo časa kot model. Ko je bila slika gotova, je slikar na vse načine prosil papeža, da naj na sliko napiše svoje posvetilo. Papež je bil v zadregi, slika ni bila posebno dobra, podobnost pa jako mala. Slikar pa je prosil in prosil, papež nekaj časa premišljuje, nato pa napiše pod sliko sledeče besede: V Vatikanu, 29. aprila l. 1901 ob petih popoldne: Matija XIV. 27. Leo XIII. Slikar je bil izredno vesel, tekkel je domov, še med potjo pa si je v prvi knjigarni kupil Matijev evangelij, da najde mesto, katero je mislil papež. In res začne čitati XIV. knjigo, ki govori o viharju na galilejskem morju, ko pa pride do 27. vrste, katero je omenil papež se mu podolži obraz, kajti ta vrsta se glasi: »Bodite potolaženi jaz sem!«

* Prvi ženski inženir v Nemčiji je gospodična pl. Knobelsdorff. Svoje študije je ta inženirka dovršila na oddelku za arhitekturo na tehniku v Berlinu.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 20. do 27. januarja 1912.

		Cene v kronah	
		od	do
1 kg govejega mesa	I. vrste	1.80	2.00
1 " " "	II. " "	1.60	1.80
1 " " "	III. " "	1.20	1.70
1 " telečjega mesa		1.72	1.92
1 " prašičjega mesa (svežega)		1.72	1.92
1 " " (prekajenega)		1.90	2.00
1 " koštrunovega mesa		1.50	1.60
1 " masla		2.50	2.60
1 " masla surovega		2.40	2.50
1 " masti prašičje		2.12	—
1 " slanine (špeha) sveže		1.70	2.00
1 " slanine prekajene		1.90	2.00
1 " sala		1.90	2.00
1 " čajnega masla		3.27	—
1 " margarinkega masla		1.90	—
1 jajce		—08	—09
1 liter mleka		—20	—
1 " " posnetega		—08	—10
1 " smetane sladke		—	—
1 " " kisle		—90	1.00
1 kg medu		1.40	1.60
1 piščanec		1.40	1.60
1 golob		—44	—48
1 raca		2.90	3.20
1 gos		6.00	6.50
1 puran		6.50	7.00
100 kg pšenične moke št. 0		36.60	—
100 " " 1		36.20	—
100 " " 2		35.80	—
100 " " 3		35.00	—
100 " " 4		34.30	—
100 " " 5		33.60	—
100 " " 6		32.60	—
100 " " 7		30.00	—
100 " " 8		20.00	—
100 " koruzne moke		27.00	—
100 " ajdove moke I. vrste		45.00	—
100 " " II.		45.00	—
100 " ržene moke		32.00	—
1 liter fižola		—26	—38
1 " graha		—34	—38
1 " leče		—32	—36
1 " kaše		—24	—26
1 " ričeta		—20	—22
100 kg pšenice		24.00	—
100 " rži		21.00	—
100 " ječmena		19.00	—
100 " ovsu		21.00	—
100 " ajde		23.00	—
100 " prosa belega		18.50	—
100 " koruze stare		21.00	—
100 " " nove		19.50	—
100 " krompirja		9.00	9.50
100 " činkvanta		22.00	—
100 " sena		6.00	6.50
100 " slame		5.00	6.00
100 " stelje		2.10	2.20
100 " detelje		6.00	7.00
Cena trdemu lesu za m ³		9.50	10.00
Cena mehkeemu lesu za m ³		8.00	—

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pis-menim vračanjem je priložiti znakmo 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni ne popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Gospodična se sprejme na stanovanje in hrano. Igriška ulica 6, desno pritličje. 72—3

Pohištvo za žene in neveste prodaja po jako ugodnih cenah Simon Praprotnik, Jenkova ulica št. 7., Ljubljana.

Na prodaj je sledeče: 2 vagona ovsa, kaso-ni in konjska oprava pri Fr. Tomažiču v Šiški pri »Anžoku«. 68—4

Spretna šivilja išče po hišah dela. Ponudbe pod »Šivilja« poštno ležeče, Ljubljana. 84—1

Proda se lepa pritlična hiša v mirnem kraju mesta, pripravna za vsako obrt. Natančneje v »Prvi anončni pisarni«. 80—3

Hiša z vrtom v Novem Vodmatu se takoj pod jako ugodnimi pogoji ceno prodaja. Naslov pove »Prva anončna pisarna«. 83—1

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, sin in brat, gospod

Rudolf Kunstelj

posestnik in gostilničar v Radovljici

danes, dne 19. januarja ob 12. uri po dolgi in mučni bolezni previden s tolažili sv. vere, v starosti 45 let mirno preminul. Pozemeljski ostanki dragega nepozabljenega rajnega se prenese v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 4. uri popoldan iz hiše žalosti v Radovljici, na tamošnje pokopališče. Posmrtnice se bodo služile v farni cerkvi v Radovljici.

Radovljica, dne 27. januarja 1912.

Neža Kunstelj, soproga. — Ivana Kunstelj, mati. — Terezija Medič roj. Kunstelj, sestra.

Telovadno društvo »Sokol« v Radovljici tužno javlja, da je njega prezasluženi starosta, brat

Rudolf Kunstelj

danes opoldan v gospodu zaspal. Pogreb zemeljskih ostankov dragega brata se bode vršil v nedeljo, dne 21. januarja ob pol 4. uri popoldan.

V Radovljici, 19. januarja 1912.

Radovljiški Sokol.

Specialna trgovina finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani, Židovska ulica 5. Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Mala prodajalna

pripravna za vsako manjšo obrt, brivnico itd. s stanovanjem vred se takoj odda na Glincah št. 20 »Pri Bobenčku.

Več sežnjev lepih suhlh bukovih drva

že našaganih, na željo tudi nacepljenih, je radi pomanjkanja prostora dobiti po zelo nizki ceni in v vsaki množini pri Jos. Paulinu v Ljubljani, Nova ulica 3.

Kruta zima, le s težavo je ogreti sobe, posebno za starčke in bolehnne. Le z izbornimi

češkimi briketi

šlezijskimi briketi

ki dajo zelo veliko vročino in prav malo pepela, se tem težkočam naglo in dobro odpomore,

Dobivajo se po zelo zmernih cenah le pri Jos. Paulinu v Ljubljani, Nova ulica 3.

Prva anončna pisarna

v Ljubljani
Frančiškanska ulica št. 8

sprejema vsakovrstne oglase za

„DAN“

kakor tudi za vse druge liste in koledarje. Najcenejše in tudi najuspešnejše inseriranje!

Na željo pride zastopnik na dom.

Slovenci, trgovci in obrtniki, poslužujte se v vseh anončnih zadevah samo »Prve anončne pisarne« v Ljubljani ki vas točno in najkulantneje postreže! Anonsirajte v »Danu«!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slapšak: Turki pri Sv. Tihuu, ilustrovana
knjiga. Cena 120 K.

M. Gregorič: Otroški
oder, gled. igre za
mladino. 150 K.

Šupar: O prvinah in
spojinah, ilustrov.
Cena 150 K.

Brunet: Televadba.
Cena 4 K.

Mešček: Beleške iz
fizike in kemije.
Cena 40 vin.

Marolt: Zgodo-
vinske učne si-
ke. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl:
Beli rojaki.
Cena vezani knjigi K 3—,
broširani K 260.

Kuverte s firmo

Kaj izide zopet
?

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišjakovega
zbrani spisi I, II. in III. zvezek. Cena à 150 K. —
Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi.
I. zvezek. Cena 150 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za
mladino. Cena 3 K. — Besedilo k
Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Žirovnikove na-
rodne pesmi. I.
in II. zvezek.
Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si o-
hranimo zobe.
Cena 20 vin.

Vse predpisane in
potrebne šolske
tiskovine.

Razni napisi na
lepenkah za
šole.

Novo! Popravljal-
na znamenja na
tabelah.

Tabela o pravil-
nem mešanju
umetnih gnojil.

Vse tiskovine za
knjižnice.

Uradne tiskovine
za županstva.

Vse najnovejši ti-
skovine za o-
brtno - nadašje-
valne šole

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

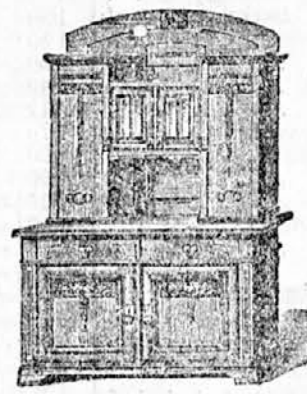
V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

Zaradi inventure prodaja Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5

vso izgotovljeno obleko za gospode in dečke
ter konfekcijo za dame in deklice pod glo-
boko reducirano ceno. O. Bernatovič.

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11. . . . Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, je-
dilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice,
modroce iz morske trave, zmednice na peresih,
... podobe, zrcala, otroče vozičke itd. ...

Sprejemajo se tudi
opreme hotelov.

Ivan Ravnihar

urar in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Sv. Petra cesta 44
Za vsako pri meni kupljeno kakor
tudi popravljen uro jamčim 1 leto
Lastna delavnica za popravila in vsakršna dela.

Izgubil se je v Spodnji Šiški blizu cerkve mal rjav psiček

(dakel) star 3 mesece. Oddati proti nagradi v
Spodnji Šiški št. 274.

Velenjski briketi

so največji, najtežji in tudi najcenejši briketi.

Trboveljski salonski in kosovni

premog.

Suha drva

vsch vrst in velikosti dostavljena na dom,
priporoča po najnižjih cenah tvrdka

St. C. Tauzher, Ljubljana

Dunajska cesta št. 47.

Telefon št. 152.

51

Minka Kocjan

Sv. Petra cesta št. 28.

nasproti „Zlate kaplje“

založnica trebušnih pasov v tuk. dež. bolnici,
se priporoča cenjerim damam v izdelovanje vsa-
kovrstnih najmodernejših sieznikov, oprsnikov, ži-
votkov, ravnodržalcev, trebušnih pasov, po navo-
dilih gg. zdravnikov. P 659

Posebna soba za pomerjanje. Popravila
se radovoljno sprejemajo.

FR. P. ZAJEC

optični zavod

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

Dalnogleda, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.

Očala, ščipalnikl na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastoj in po-
štine prosto.

LOKALI

zelo pripravi za ob.t in trgovino, posebno pa
za odvetniško pisarno se oddajo takoj v podnajem
na Dunajski cesti št. 31

Natančnejša pojasnila daje

Ivan Skubic, trgovina z moko v Spodnji Šiški, ali
pisarna Jos. Zidar, Dunajska cesta 31, kjer se
prostori lahko ogledajo. 73

Kavarna „Central“

Sv. Petra nasip št. 37.

Danes in vsak dan

KONCERT

damskega in moškega zbora
„Javor“ iz Zagreba.

Začetek ob 9. uri. Vstop prost.

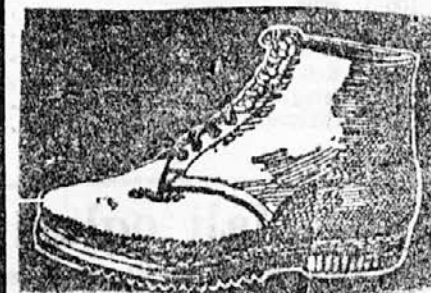
Za obilen obisk se priporoča

ŠT. MIHOLIČ.

je celo noč odprta!

JULIJA ŠTOR

Ljubljana —
Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

Del. glavnica:
K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %